

Redactioneel

Sinterklaas is nu in het land en misschien als u dit leest is hij al weer te paard en boot vertrokken richting de zon. Nu we van Sinterklaas hebben gehoord wat we goed en minder goed hebben gedaan in het afgelopen jaar, zien we ook een moment van reflectie in deze SPIDER koerier: in dit nummer een impressie van de SPIDER conferentie en de Configuration Management workshop. Maar we kijken ook naar voren: Q Society kondigt haar najaarsconferentie aan en de SPIDER werkgroep Requirements gaat begin 2009 met nieuw elan doorstarten. Dat requirements volop in de aandacht staan, komt ook tot uiting in het use case artikel. Het ICT-Office geeft verder haar mening over kwaliteit in ICT projecten. En nog veel meer, waaronder een nieuwe column. Kortom, voldoende stof om rustig onder het genot van een drankje bij het open haardvuur te lezen. Waarbij ik in deze zeker niet doel op hoe onze Twentse cabaretier Herman Finkers dit heeft verbasterd.

Namens de hele redactie wens ik u alvast prettige kerstdagen en een kwalitatief goed 2009!

René Krikhaar

Inhoudsopgave

Redactioneel.....	1
Inhoudsopgave	1
Van het bestuur, december 2008	2
Verslag van de SPIDER Conferentie 2008.....	4
Aankondiging Q Society Najaarsconferentie	7
C o l u m n	9
ICT-Office over kwaliteit ICT-projecten overheid	10
Verslag van de Configuration Management Workshop	12
User Stories en Use Cases	13
Werkgroep Requirements pakt de draad weer op	18
GoodBye Ben.....	19
Berichten uit het veld	21
Infotenties	22
Kalender	23
De SPIDER Organisatie	24
Colofon	24

De activiteiten van SPIDER worden gesponsord door:

		
Philips.com	Kza.nl	Sogeti.nl
		
Logica.com	dnv.nl	

S P I d e r K o e r i e r

Van het bestuur, december 2008

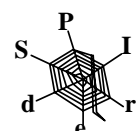
Inmiddels is het nieuws gecommuniceerd: Ik ga stoppen als voorzitter van SPIder. Na bijna vier jaar voorzitterschap neemt Jeroen Macke het stokje van mij over, hij wordt de nieuwe voorzitter van SPIder vanaf 1 januari 2009.

Ik heb de rol van voorzitter met veel plezier gedaan, en ik vindt het nog steeds leuk. Het kost de nodige tijd en energie, maar daar krijg ik een hoop voor terug. Wat mij al die jaren gestimuleerd heeft zijn de reactie van jullie, de leden van SPIder. Op de plenaire sessies, conferenties, maar ook in e-mails, telefoontjes. Het is mij duidelijk geworden dat SPIder jullie, leen van SPIder helpt. Door informatie over nieuwe of aangepaste methoden, ervaringen van anderen, best practices, en de resultaten die bereikt zijn. Praktische informatie waar je in de dagelijkse praktijk wat mee kan.

Ik heb ook gezien dat SPIder meer is dan technologische kennis en ervaring. Het gaat ook om het onderling contact, het netwerk. Wie is waarmee bezig, wie weet ergens iets van? Wordt iets wel gebruikt, hoe vaak en door wie, en levert het dan wat op? En laten we ook het sociale aspect niet onderschatten. In deze tijd van moderne communicatie technologie vergeten we soms hoe belangrijk persoonlijk contact kan zijn. We mailen, bloggen en twitteren wat af (en nee, dat willen/kunnen we niet meer missen), maar puur menselijk direct contact blijft de meest effectieve vorm om informatie over te dragen. De details, nuances, en interactie die dan mogelijk is voegt zoveel toe! De SPIder sessies zijn laagdrempelig en nodigen uit tot deze interactie, en juist daarom zien we steeds meer tevreden deelnemers.

In de vier jaar heb ik extra aandacht gegeven aan de marketing van SPIder. Hoe breng je een product zoals SPIder aan de man/vrouw? Dat is nog niet zo eenvoudig. De eerste vraag die we hadden was: Wat is SPIder, en wat hebben we te bieden? Met de SPIder missie en strategie hebben we een goed inzicht gekregen in het bestuur, en als je alles meeneemt is het nogal wat. SPIder werkt aan de verspreiding en uitwisseling van kennis en ervaringen, biedt een platform voor sprekers en auteurs uit de industrie, IT en research, en stimuleert kennisverdieping in de werkgroepen. Middels het SPIder netwerk worden contacten gelegd, binnen het vakgebied maar ook met gerelateerde gebieden zoals test, project management, beheer, metriecken, etc. Uiteraard bieden de activiteiten ook mogelijkheden voor commerciële contacten, en vinden werkgevers en werknemers elkaar via SPIder. We houden onze leden op de hoogte van interessante events, waarbij we donateurs en sponsors korting geven. Via Pearson bieden we boeken aan met korting, zowel op de beurs als online. Het "product SPIder" is een samenstelling van activiteiten en publicaties die elkaar versterken en daarmee de missie van SPIder, SPI en kwaliteit binnen Nederland naar een hoger volwassenheidsniveau brengen, duidelijk ondersteunen.

Ik zie twee belangrijke marketinginstrumenten voor SPIder die ik de afgelopen jaren geïntensiveerd heb. Allereerst is er de communicatie, via mailings, nieuwsbrieven, koerier en website. SPIder onderscheidt zich door frequente, laagdrempelige en praktische informatie te verspreiden, over de eigen evenementen, maar ook van onze zusterverenigingen. Ook is de vorm van de communicatie verbeterd, en besteden we meer aandacht aan de inhoud, met name "what's in it for me". Als lid geeft dat twee voordelen, je ziet wat je krijgt en wat je ermee kunt, en (indien nodig)

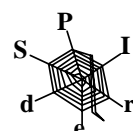
S P I d e r K o e r i e r

kun je je leidinggevende of klant overtuigen dat je erbij moet zijn. Het tweede marketing instrument is (zoals te verwachten viel): netwerken. SPIder werkt steeds meer samen met zusterverenigingen, bedrijven en onderzoeksinstituten, bijvoorbeeld in de Society for ICT Quality, conferentie, plenaire sessies, en bij het promoten van evenementen. Maar ook het persoonlijk netwerken, waarbij de bestuursleden hun netwerk gebruiken en uitbreiden om mensen bij SPIder te betrekken. En, de kracht van een netwerk wordt groter naarmate het netwerk groeit, waarmee het voor de bestaande en nieuwe deelnemers interessanter wordt om deel te nemen.

Als SPI man in hart en nieren, en “manager” van dit netwerk, ken ik het belang van cijfers. In vier jaar tijd is het aantal leden van SPIder gegroeid van een dikke 800 naar bijna 1600. Veel van die leden zijn bij de plenaire sessies, conferenties en/of workshops, grofweg zo’n 20% a 25% van onze leden nemen deel aan één of meer activiteiten (niet onaardig voor een “mailinglijst”). Het aantal deelnemers aan de conferentie groeit jaarlijks, evenals het aantal presentaties en de beurs. We ontvangen vaker artikelen voor de koerier (ok, dat mogen er nog best wat meer worden), en regelmatig reacties op onze evenementen via evaluatieformulieren en e-mail. Het aantal mailings dat we uitsturen naar onze leden is flink gestegen, van een tiental in 2005 tot zo’n 25 tot nu toe in 2008 (en er komen er nog meer). Met de vijf sponsors hebben we voldoende steun en middelen om in 2009 weer een goed gevuld en kwalitatief hoogstaand programma neer te zetten. En de SPIder netwerken op Plaxo en LinkedIn, met inmiddels ruim 100 leden, groeien nog steeds.

Het bestuur van SPIder bestaat vanaf 2009 uit zes personen. Nieuw in het bestuur zijn Wil Leeuwis en Niek Pluijmer. Samen met Martin Muller, Jeroen Macke, Kasia Wiacek en René Krikhaar vormen ze een team wat de activiteiten van SPIder organiseert, promoot, verzorgt, evalueert, en verbetert! Hun gedrevenheid en energie geven ze door aan de deelnemers in de activiteiten, die het op hun beurt in hun bedrijf voortzetten. Success breeds success, daar werken jullie, leden van SPIder, allemaal aan mee. Ik wil jullie dan ook bedanken voor jullie bijdragen aan SPIder, en voor het verspreiden van de kennis en ervaring in jullie eigen netwerk. Samen zorgen we ervoor dat Nederland beter wordt.

Ik heb in de jaren als voorzitter een hoop geleerd. Er waren voor mij leermomenten over het verkopen van SPI en SPIder, zowel positief als negatief. Als professional ben je vaak gekleurd en overtuigd van het nut van bepaalde zaken, maar bekijk het eens vanuit de klant? Zitten ze erop te wachten, kunnen ze omgaan met de verandering? Ondanks alle inspanning lukt het ons nog onvoldoende om de voordeelen van SPI en kwaliteit concreet en meetbaar te maken, iets wat in de huidige crisis nog belangrijker is geworden. Ook heb ik geleerd hoe dat je mensen op vrijwillige basis zover krijgt dat ze meewerken aan activiteiten, meedenken, organiseren, en de lead nemen. Dat lukt niet altijd (helaas nog steeds geen werkgroep over People CMM, PSP en personal SPI), maar ik heb vaak mee mogen maken dat dingen van de grond komen, mensen enthousiast meedoen, en een geweldig resultaat neerzetten. Zonder dat het moet, maar omdat ze erin geloven, en het ook leuk vinden. Ook heb ik een hoop praktische zaken geleerd, bijvoorbeeld hoe organiseer je een conferentie, schrijf je een pakkende column, werk je samen met

S P I d e r K o e r i e r

mensen met volle agenda's die door het hele land verspreid zitten, en zo zijn er nog veel meer dingen.

Samenvattend kijk ik terug naar een drukke, maar leuke en leerzame periode. Ik sluit het met een goed gevoel af, en kan het met een gerust hart overdragen aan de nieuwe voorzitter. Jeroen, succes, ik heb er het volste vertrouwen in dat SPIder met het bestuur en jou aan het roer een goede toekomst tegemoet gaat.

Even nog een beetje reclame: De 1^e SEI Technical Note van auteurs van Nederlandse bodem is er: CMMI roadmaps. Geschreven door Jan Jaap Cannegieter, Andre Heijstek, Rini van Solingen en ondergetekende, beschrijft dit document hoe een keuze gemaakt kan worden uit de process areas van het CMMI continuous model die het beste aansluit bij de behoeften van je bedrijf. De technical note kun je gratis [downloaden](#) bij het SEI. Uiteraard zijn we zeer geïnteresseerd in ideeën en ervaringen met roadmaps, en met CMMI (continuous) in het algemeen. De werkgroep CMMI Roadmaps organiseert nog een sessies, dus hou je mailbox in de gaten!

Rest mij nog om iedereen nogmaals te bedanken voor alle reacties die ik heb mogen ontvangen in de vier jaar, het persoonlijke contact en de vele leuke en leerzame momenten. Mede (oud)bestuursleden, bedankt voor jullie tijd, energie, en de prettige samenwerking. Het SPIder secretariaat, verzorgt door Cantrijn, neemt het bestuur een hoop werk uit handen, dank jullie wel. Aan de sponsors van SPIder: Dank voor jullie steun, bijdragen aan SPIder en actieve deelname bij de evenementen. En aan de leden van SPIder, dank voor jullie deelname in de activiteiten, reacties, opbouwende kritiek, complimenten, we zien elkaar zeker nog in de toekomst!

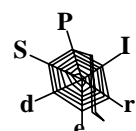
Namens het bestuur,
Ben Linders
Voorzitter SPIder

Verslag van de SPIder Conferentie 2008

Resultaatgerichte verbetering: Regisseren of Adapteren?

Verandering, we hebben er dagelijks mee te maken. Steeds meer organisaties werken met teams, iteratief, agile, lean. Ze moeten voldoen aan allerlei standaarden en regels. Fusies, splitsingen, saneringen, outsourcing of insourcing: Het komt in elk bedrijf voor. En alles moet, beter, sneller, goedkoper. Als managers zien we het belang, en steunen de veranderingen, maar hoe zorg je er voor dat tijdens de verbouwing de operatie doorgaat? Hoe hou je overzicht en inzicht? En, hoe zorg je ervoor dat de druk niet te hoog wordt, zodat je medewerkers betrokken en gemotiveerd blijven?

Het thema voor de 11e conferentie luidde: resultaatgerichte verbetering: Regisseren of Adapteren? Het leven van project en lijnmanagers is er niet eenvoudiger op geworden, de verwachtingen zijn hoog. Software Process Improvement en Kwaliteits Management biedt oplossingen. De conferentie omvatte presentaties uit de praktijk van alledag, SPI en kwaliteit toegepast om beter en sneller te werken. Met daarin

S P I d e r K o e r i e r

aandacht voor het bedrijf en de mens. De conferentie toonde het landschap van verbetering methoden en technieken, en de resultaten uit de praktijk.

Ben Linders opende in zijn rol als voorzitter van SPIder de conferentie. Hij gaf een kort overzicht van de activiteiten en bereikte resultaten van de stichting SPIder. Tevens leidde hij het thema in. "Verbeteren is meer dan ooit noodzakelijk, de manier van verbeteren moet aansluiten bij de bedrijfsstrategie om succesvol te zijn".

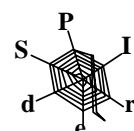
Als openingsspreker gaf Prof. dr. Ronald Does (Directeur IBIS UvA BV) een inleiding tot verbeteren van organisaties, waarbij hij inging op het gebruik van Six Sigma als systematische aanpak. Hij liet zien hoe management principes van deze methode organisaties helpen om doelmatig en gericht te verbeteren en te innoveren op proces- en productgebied.

Na de pauze werden de presentaties gegeven in drie tracks: "Regisseren", "Adapteren", en "Doen!".

In de track *Regisseren* startte Jasper Doornbos van Improvement Focus. Onder de titel "It's CCMI Jim, but not as we know it!" liet hij zien hoe CMMI kan worden toegepast op een compliance-organisatie. Daarna toonden Rob Passage van UWV en Karin Boons van Sogeti de invoering van een adaptief procesmodel voor testen. De laatste presentatie, van SEI-medewerker Pat Kirwan, had als onderwerp "*Harmonizing Multiple Process technologies to Maximize Improvement ROI*". Onderwerp was hoe organisaties effectief kunnen omgaan met de vele modellen – zoals CMMI, Six Sigma, Lean, ISO, ITIL, COBIT en SOx.

De tweede track "Adapteren" bevatte drie zeer verschillende presentaties. De eerste van Onno van der Straaten van Logica ging over hoe in praktijk de werelden van SPEM-procesbeschrijvingen en de Wiki-techniek gecombineerd kunnen worden. De tweede presentatie, onder het motto "Verbeter je team met retrospectives," gegeven door Ralph van Roosmalen van Planon, legde het proces en de principes van project retrospective zowel vanuit de theorie als vanuit de praktijk uit. De laatste, zeer goed bezochte lezing, van Julien Sterk van AEGON behandelde ervaringen van AEGON met toepassen van Lean Six Sigma dat in eerste instantie geïntroduceerd was om de klantentevredenheid te verhogen.

In de "Doen" track werd het publiek volop betrokken. In interactie met het publiek ging Patrick Verhey in op aspecten van verbeteren op de werkvloer. Tijdens de PowerPointloze sessie van Jan Jaap Cannegieter en Paul Hesen werd het publiek, in groepjes van zes, gevraagd om zich al "ganzenbordend" ervaringen te delen over verbeteren in de praktijk. De laatste sessie betrof een duo-presentatie waarin het publiek werd rondgeleid in de soft factoren van teams in projecten (met een gratis tool). Al met al is en was er in deze track voldoende te "doen" voor de deelnemers.

S P I d e r K o e r i e r

Na de middag pauze werd het plenaire deel van de conferentie vervolgt met een presentatie van Derk-Jan de Grood (Collis), die inging op resultaat gerichte verbetering, met daarin veel praktische informatie over hoe resultaten zichtbaar te maken en mensen betrokken te houden bij de veranderingen. Diverse manieren van veranderen passeerde de revue, ieder met hun voor- en nadelen.

Als afsluiter benaderde Pauline Schueler (Verleidskundig Instituut) het thema verbetering vanuit de betrokkenen (lees: medewerkers): Hoe verleid je hen tot verandering? Een verfrissende kijk op het thema van deze conferentiedag, waarbij de deelnemers niet stil konden blijven zitten: "Uiteindelijk willen we allemaal een Good Time".

Voor degenen die zich hiervoor hadden aangemeld werd de conferentie informeel voortgezet en afgerond met een afsluitend diner.

Over de locatie en de opzet

SPIder was in 2008 wederom te gast in Hotel & Conferentiecentrum de Reehorst te Ede, dit n.a.v. de positieve redacties op de 10e conferentie die in dezelfde locatie gehouden was. Een locatie die qua opzet en indeling prima aansloot op de behoeften van de bezoekers. De foyer werd als centrale ruimte gebruikt voor de beurs en maaltijden, en bood uitstekende gelegenheid om te netwerken met professionals uit het vakgebied.

Tegelijk met de conferentie was er een beurs met leveranciers van SPI en QA diensten. Dit waren dat jaar: KZA, Sogeti, Logica, DNV Cibit, Telelogic, Collis, Galorath en uitgeverij Pearson. Die laatste organisatie was vertegenwoordigd met een stand waar interessante boeken uit het vakgebied met aanzienlijke korting werden aangeboden. Tevens was er de gelegenheid om kennis te maken met zusterverenigingen van SPIder, daarvoor waren de ASL/BiSL foundation en IPMA-NL met een stand aanwezig.

Ook was het volledige SPIder bestuur aanwezig op de conferentie om met deelnemers te kunnen bijpraten over de stand van zaken in SPI en kwaliteit. Er was volop gelegenheid om te netwerken, en de contacten aan te halen. De conferentie was wederom groter, meer presentaties, meer deelnemers, en een uitgebreidere

SPIder Koerier

beurs. Uit de evaluaties is gebleken dat de conferentie wederom hoog gewaardeerd werd.

Wat doet SPIder nog meer?

De jaarlijkse conferenties en ook de plenaire sessies en niet te vergeten de werkgroepsessies zijn uitstekende gelegenheden gebleken om contacten te leggen en te onderhouden met collega's in het vakgebied en om het eigen netwerk verder uit te breiden. In 2009 komt een gevuld programma met sessies, workshops en andere evenementen. De 12^e SPIder conferentie staat gepland op dinsdag 6 oktober (onder voorbehoud). Meer informatie over deze en andere evenementen kunt u terugvinden op onze website www.st-spider.nl.

Namens het bestuur,
Ben Linders
Voorzitter SPIder

Aankondiging Q Society Najaarsconferentie

Bent u ook zo bang voor een recessie of ziet u juist nieuwe kansen? Wint kwaliteit of regeert de angst? Heeft u ideeën hierover en wilt u die delen met uw collega's kom dan naar de najaarsbijeenkomst van de **Society for Quality Professionals in ICT**.

“Kwaliteit, schakel tussen recessie en progressie!?”

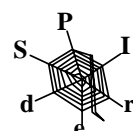
Pak je kans

AANKONDIGING najaarsconferentie Q Society 11 december 2008

De maatschappij is heftig in beweging. Het is voor velen niet de vraag of er een recessie komt, maar hoe diep die wordt en hoe lang deze zal duren. Het risico bestaat dat de angst gaat regeren, budgetten worden gekort, projecten worden uitgesteld, en opleiding en training in de ijskast worden gezet.

Veel organisaties vertonen risicomijdend en behoudend gedrag. De druk op korte termijn maatregelen neemt toe. Kansen op de lange termijn worden terughouden beoordeeld. Toch kan juist anti-cyclisch denken nieuwe opportuniteiten aan het licht brengen. Een betere positionering van de kwaliteitsrol biedt mogelijk ruimte voor nieuwe kansen. De najaarsbijeenkomst van de Q Society staat in het teken van het onderkennen en pakken van de kansen die juist in deze turbulente tijd ontstaan.

Wij zijn zeer verheugd Prof. Dr. Ing. Teun Hardjono als gastspreker in ons programma te mogen aankondigen! Hij zal een flitsend betoog verzorgen over welke kant IT en daarbinnen de kwaliteit discipline, volgens hem uit zou moeten en kunnen gaan, gegeven de huidige economische situatie in de wereld. Het pakken van kansen zal de uitdaging van de komende periode zijn, althans dat is wat wij binnen de Q Society verwachten.

S P I d e r K o e r i e r

In het bekende proefschrift van Teun Hardjono 'Ritmiek en organisatiedynamiek' introduceert hij het Vierfasenmodel. Dit is een elegant en krachtig model voor managers en management consultants om de huidige organisatie te analyseren en vast te stellen wat de organisatorische controlepunten zijn en welke interventies gepleegd moeten worden in lijn met de strategie. Aldus zijn website. Wij gaan het op 11 december niet echt over strategie hebben, maar over kwaliteit. Dat er interventies noodzakelijk zullen zijn om in de nabije toekomst verantwoord met kwaliteit om te kunnen gaan, is wel onze verwachting...

Na de inleiding door Teun Hardjono, maken we gebruik van de enige echte bron van wijsheid, ELKAAR. Wij inspireren elkaar en leren van elkaar. In workshopvorm gaan we samen kansen identificeren, risico's omzetten in opportuniteiten, angst omzetten naar mogelijkheden. De werkvormen behandelen onderwerpen als "Wie is er nog bang voor kwaliteit?", "Op de lange termijn rendeert alleen kwaliteit", "Er is nooit tijd of geld voor kwaliteit", "Quality is free".

De conferentie wordt afgesloten met een Lagerhuis debat. Onder begeleiding van een ervaren moderator worden meningen uiteengezet, overeenkomsten en verschillen 'hoe nu verder' besproken. De uitkomsten van deze unieke samenwerking zullen in een witboek vastgelegd worden en naderhand aan alle deelnemers worden gezonden.

Over de Q Society?

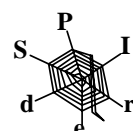
De Q Society biedt een netwerk van mensen geïnteresseerd in kwaliteit in zowel enge als in ruime zin waarbij de roots in de ICT liggen.

De Society for Quality Professionals in ICT, kortweg Q Society, is in 2005 opgericht onder auspiciën van SPIDER. De Q Society organiseert tweemaal per jaar een gratis conferentie over het thema 'kwaliteit in ICT' voor practitioners in kwaliteit.

De Q Society najaarsconferenties richten zich op interactie met groepen kwaliteitsdeskundigen en geïnteresseerden in kwaliteit, de Business en het Business management waar het allemaal om draait. En, niet te vergeten, de mensen werkzaam in opleiding/onderwijs/research instituten en studenten.

Het programma

9.00 uur – 9.30 uur	Ontvangst en inschrijving deelnemers
9.30 uur – 9.35 uur	Opening door dagvoorzitter Martin Muller
9.35 uur – 10.15 uur	Presentatie door Prof. Dr. Ing. Teun Hardjono
10.15 uur – 10.30 uur	Instructie werkvormen
10.30 uur – 10.45 uur	Pauze
10.45 uur – 11.15 uur	Parallelsessies en discussie
11.15 uur – 11.45 uur	Plenaire presentatie van kansen, consolideren en kiezen
11.45 uur – 12.15 uur	Lagerhuis discussie in drie ronden
12.15 uur – 12.30 uur	Wrap up, samenvatting, conclusies en afsluiting
12.30 uur – 13.30 uur	Lunch

S P I d e r K o e r i e r

Inschrijving

Zoals u van ons gewend bent zijn de sessies van de Q Society gratis en voor een breed publiek toegankelijk. Meld u aan door middel van het [registratieformulier](#). Voor uw inschrijving geldt: vol is vol. U ontvangt vooraf een inschrijvingsbevestiging en routebeschrijving. Heeft u zich reeds aangemeld, dan hoeft u dit uiteraard niet opnieuw te doen. Vanzelfsprekend bent u vrij om deze uitnodiging aan andere belangstellenden door te sturen.

Locatie

De conferentie wordt gehouden bij het Kontakt der Continenten te Soesterberg, zie www.kontaktdercontinenten.nl.

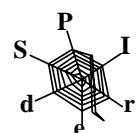
Wij hopen u allen te ontmoeten.
Met vriendelijke groet,

Martin Muller
conferentie dagvoorzitter, Q Society
Bestuurslid SPIder

C o l u M n

Afgelopen zaterdag zat ik te dineren met een groep docenten die o.a. marketing en logistieke processen onderwijzen. In een gesprek probeerde ik uit te leggen wat configuratie management nu precies betekent. In dit gesprek hebben we de volgende analogie gemaakt. Bij de productie van een auto weet men precies welke boutjes, moertjes, remschijven en accu's er zijn verwerkt. Elk onderdeel uniek identificeerbaar en traceerbaar. Ook elk eindproduct is identificeerbaar en bij problemen weet men de reeds geleverde auto te vinden bij de eigenaar. Waarom is dit belangrijk? Een productiefout bij remschijven geproduceerd op maandagochtend 3 november 2003 kan tot acuut haperende remmen leiden. Geen discussie, alle auto's met deze remschijven moeten worden teruggeroepen naar de garage. De autofabrikant is in staat om deze auto's te traceren, dit vraagt om nauwkeurig beschreven en uitgevoerde processen.

Dat een document een versienummer moet hebben is iets wat je een gemiddelde software manager of ontwikkelaar niet hoeft uit te leggen. Iets anders wordt het als je dit wat verder uitdiept. Ik ben nu deze SPIder koerier aan het opmaken en op een bepaald moment print ik het uit om te kijken, op papier, wat het resultaat is. Feitelijk ben ik dan een kopie aan het maken van een digitaal document. Er zou dus een uniek versienummer op moeten staan. Niets menselijks is mij vreemd, ik pas het document aan en print het nog een keer zonder over versienummers na te denken. Ik scheur wel de oude versie door! Een configuratie manager met puristische inslag zou dit allemaal niet tolerabel vinden! Nadat ik denk klaar te zijn, wil ik de andere bestuursleden een check laten uitvoeren en er zijn ook nog wat open puntjes en vraagtekens. Dit is volgens mij het moment dat we de versies beter moeten managen. Voor je het weet gaan we namelijk elkaar een paar keer tussenversies opsturen en dan heb je de poppen aan het dansen. Kortom, uitgave 2008-4 krijgt een versie 0.1. Nog niet optimaal, want ik ben de enige die een versienummer uitdeelt en voor je het weet gaat bestuurslid A zijn wijziging opsturen naar bestuurslid B die wat

S P I d e r K o e r i e r

aanpast en naar bestuurslid C opstuurt, etc. Gelukkig is het een beperkt aantal reviewers, een duidelijke eigenaar, een beperkt aantal wijzigingen, een korte doorlooptijd en overzichtelijke materie.

Hoe anders is dat in de ontwikkeling van “echte” software, met vaak vele ontwikkelaars, vele eigenaren (van delen), doorlooptijden van jaren, vele wijzigingen, vele (business) belangen, parallelle wijzigingen met vele documenten en vele regels broncode. We zien dat veel softwarebedrijven een vorm van versiebeheer ondersteunen, helaas blijft dat vaak steken op de introductie van een tool en het ad hoc inregelen van processen. Het op de juiste manier inzetten van versiebeheer, of algemener configuratie management zal in toenemende mate het business succes gaan bepalen.

René Krikhaar
ICT NoviQ

ICT~Office over kwaliteit ICT-projecten overheid

De ICT~Haalbaarheidstoets is een advies dat in een vroegtijdig stadium aangeeft of een gewenst ICT-project tot een succes leidt. Dit advies komt tot stand na een korte, intensieve dialoog tussen markt en overheid waarbij gelijkwaardigheid het uitgangspunt is. ICT~Office heeft deze toets ontwikkeld, omdat ICT voor de publieke sector een belangrijk middel is om maatschappelijke knelpunten aan te pakken. Ideeën en concepten die op papier eenvoudig lijken, zijn in de praktijk soms lastig uit te voeren. Terwijl ICT innovaties mogelijk maakt in tal van sectoren met vernieuwende producten en diensten.

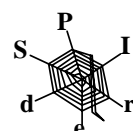
De ICT~Haalbaarheidstoets is een uitstekend instrument om de kwaliteit van aanbestedingen te verhogen. Daarnaast draagt de toets bij aan een goede relatie tussen de overheid en het ICT-bedrijfsleven. Centrale insteek van de toets is dat de overheid vroegtijdig overlegt met de markt (nog voor een eventuele aanbesteding), via ICT~Office als intermediair. Op basis van een concrete en korte uitwerking en een aantal goed voorbereide vragen, levert ICT~Office een neutraal, leveranciersonafhankelijk advies aan de vragende overheidsorganisatie. Het resultaat is heldere wederzijdse verwachtingen, goede onderlinge communicatie en meer vertrouwen in elkaar. De ICT~Haalbaarheidstoets is onderdeel van het strategisch samenwerkingsprogramma dat ICT~Office heeft met de rijksoverheid. Doel van deze afspraken is het verbeteren van de samenwerking tussen overheidsorganisaties en ICT-bedrijven, meer succesvolle ICT-projecten bij de overheid en een hoger aandeel van het MKB in de ICT-overheidsaanbestedingen.

Zes stappen

De weg die leidt naar de ICT~Haalbaarheidstoets bestaat uit zes opeenvolgende stappen, die in een tijdsbestek van enkele weken worden doorlopen:

- Stap 1: de vraagstelling

Een overheidsorganisatie komt met een vraag, concept of idee naar ICT~Office om deze voor te leggen aan ICT-bedrijven. ICT~Office formuleert in overleg een heldere vraagstelling.

S P I d e r K o e r i e r

- Stap 2: selectie deelnemers workshop

In overleg met ICT~Office selecteert de vragende overheidsorganisatie een aantal ICT-bedrijven, dat wil deelnemen aan de workshop.

- Stap 3: de workshop

ICT~Office organiseert een workshop waarin de deelnemers discussiëren over de haalbaarheid van de vraag, het concept of idee. Ook de vragende overheidsorganisatie neemt actief deel aan de workshop.

- Stap 4: de concept-toets

Op basis van de resultaten van de workshop stelt ICT~Office een concept ICT~Haalbaarheidstoets op.

- Stap 5: de tweede ronde

ICT~Office legt de concept ICT~Haalbaarheidstoets voor aan de ICT-bedrijven die deelnamen aan de workshop. Op individuele basis kunnen zij schriftelijk reageren en aanvullingen geven.

- Stap 6: de definitieve toets

Waar mogelijk verwerkt ICT~Office de aanvullingen van de workshopdeelnemers. De ICT~Haalbaarheidstoets wordt daarna geanonimiseerd aangeboden aan de vragende overheidsorganisatie.

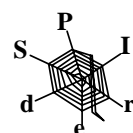
Voordelen

Het gebruik van de ICT~Haalbaarheidstoets levert voor zowel de ICT-bedrijven als voor de overheid belangrijke voordelen op. Zo kan de overheid gebruik maken van actuele kennis en kunde uit de markt. Nieuwe en innovatieve ICT-toepassingen komen hierdoor sneller in beeld. Mogelijke valkuilen of knelpunten worden vroegtijdig in kaart gebracht. De overheidsorganisatie krijgt een reële risico-inschatting, nog voor een eventuele aanbesteding start.

Het ICT-bedrijfsleven kan tekortkomingen in een voorstel in een vroeg stadium signaleren, zonder dat dit consequenties heeft voor de positie in een later aanbestedingstraject. In een eerlijke dialoog met de overheid kunnen leveranciers innovatieve oplossingen suggereren. Tunnelvisie en afbreukrisico's worden hierdoor sterk verminderd. De deelnemers aan de ICT~Haalbaarheidstoets worden niet uitgesloten van een aanbesteding die daarop kan volgen.

Succesvol

Inmiddels hebben de eerste, succesvolle pilots van de ICT~Haalbaarheidstoets plaatsgehad bij het Regiebureau Inkoop Rijksoverheid en het Kadaster. Diverse andere pilots zijn in voorbereiding. Het ministerie van BZK bekijkt of voor de ICT~Haalbaarheidstoets de mogelijkheid van een 'comply or explain'-maatregel kan worden ingevoerd. In navolging van Minister Guusje ter Horst van BZK, heeft ook Staatsecretaris van Financiën Jan Kees de Jager de ICT~Haalbaarheidstoets recentelijk geroemd als middel om de kloof tussen beleid en uitvoering te dichten.

S P I d e r K o e r i e r

Meer informatie over de ICT~Haalbaarheidstoets en het strategisch samenwerkingsprogramma tussen ICT~Office en de rijksoverheid staat op www.ictoffice.nl/overheid.

Mark Hartman
Manager New Business
ICT~Office

Verslag van de Configuration Management Workshop

Voor de 5^e keer is op 24 september jl. de jaarlijkse Configuration Management Workshop gehouden. Deze workshop is georganiseerd door Topic Embedded Systems en Philips Applied Technologies en net zoals vorig jaar diende het Carlton de Brug hotel in Mierlo als locatie voor dit evenement.

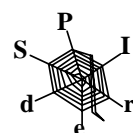
Wat vijf jaar geleden begon als CM kennis platform binnen Philips, is in de loop der jaren uitgegroeid tot één van de grootste bijeenkomsten op het gebied van configuration management in Zuidoost-Nederland. Sprekers van diverse bedrijven geven hierbij lezingen voor een groot publiek. Daarnaast verzorgen verschillende leveranciers ook interactieve demonstraties van hun CM producten voor kleinere groepen.

Als thema is dit jaar gekozen voor “New roads to succesful CM”. Dit weerspiegelt het feit dat configuration management in snel tempo verandert. Waar configuration management tot vijftien jaar geleden nog werd beschouwd als een onderdeel van software ontwikkeling, is dit mede door de toepassing van grote en complexe multi site projecten uitgegroeid tot een volwaardige en professionele functie. Daarnaast duiden de recente overname van Telelogic door IBM en ontwikkelingen bij andere leveranciers er tevens op dat configuration management producten een versnelde evolutie doormaken om tegemoet te komen aan de hoge eisen die door moderne software projecten worden gesteld.

De executive vice-president voor configuration en change management van Telelogic, was uitgenodigd om de keynote te verzorgen. Het lag in de bedoeling om in deze keynote de gezamenlijke roadmap van IBM en Telelogic te presenteren. Door omstandigheden is zijn komst echter op het laatste moment afgezegd, waardoor deze keynote helaas is komen te vervallen. De teleurstelling hierover onder de deelnemers is echter ruimschoots gecompenseerd door de overige presentaties en de interactieve demonstraties die door MKS, Perforce, SQS en Delta-N zijn verzorgd. Trouw aan het oorspronkelijke idee van de workshop om kennis uitwisseling te bevorderen, is er verder ruimschoots tijd en gelegenheid geweest om te “netwerken”. De dag, die overigens voor deelnemers gratis toegankelijk was, is ‘s avonds afgesloten met een uitstekend verzorgd buffet.

Gezien de grote opkomst en de enthousiaste reacties van de deelnemers is het duidelijk dat deze CM workshop in een behoefte voorziet. Het organisatiecomité staat daarom nu alweer in de startblokken om ook volgende editie tot een groot succes te maken en hoopt weer zoveel mogelijk configuration management specialisten op de CM workshop 2009 te mogen begroeten.

Rob Douma
TOPIC Embedded Systems

User Stories en Use Cases

Inleiding door Martin Muller

Ingaande het nieuwe jaar 2009 zijn vanwege bestuurswisselingen de taken wat herschud. Zo neem ik vanaf komend jaar de Requirements werkgroep onder mijn hoede. Trouwe lezers van de SPIder Koerier kennen ongetwijfeld mijn voorliefde voor dit interessante werkgebied! Als de tijd dit mij toestaat zal ik volgend jaar enkele vervolgartikelen schrijven in de serie over Requirements & Acceptance Management. Ik ben blij om hierbij een publicatie van collega Edward Crain over User Stories aan te mogen kondigen. Edward werkt al jaren als requirements engineer bij de afdeling Financial Services van Logica in Amstelveen. Hij is daarnaast docent Requirements Engineering bij Logica en tevens actief lid van de werkgroep Requirements van SPIder. Verder heeft Edward veel ervaring met Estimating en met het schatten m.b.v. FPA (NESMA) van omvang en complexiteit van Use Cases.

Martin Muller
Bestuurslid SPIder

User stories versus Use Cases

In agile projecten zijn user stories een veel gebruikte methode om de requirements vast te leggen. Wat zijn “user stories” eigenlijk? En wat is eigenlijk het verschil tussen een “user story” en een “use case”? En kunnen use cases ook gebruikt worden in agile projecten? In dit artikel wordt antwoord gegeven op deze vragen en toegelicht hoe je use cases meer agile kan maken.

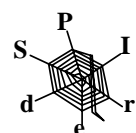
Wat is een user story eigenlijk?

Een user story is high level requirement beschreven in één zin vanuit het oogpunt van de klant. Het vertegenwoordigt een “verhaal” van de klant over wat hij met de te bouwen systeem wil gaan doen. De details van de requirements komen voort uit de gesprekken met de stakeholders. Deze details worden niet beschreven in de requirement specificaties, maar direct in de acceptatie tests¹. Het wordt in agile projecten gebruikt als een “planbare” requirements eenheid, dat staat voor minder dan één week werk². Voorbeelden van user stories zijn:

- *Als helpdesk medewerker kan ik een betaalopdracht raadplegen zonder historie.*
- *Als helpdesk medewerker kan ik een betaalopdracht raadplegen met historie.*
- *Als invoerder kan ik een betaalopdracht invoeren.*

User story index kaarten

User stories worden vaak geschreven op index kaarten. Op deze kaarten is naast de user story ook ruimte voor de prioriteit, de geschatte inspanning, opmerkingen en de acceptatie tests. De index kaarten kunnen fysiek gebruikt kunnen worden om te prioriteren en de voortgang van het project in de gaten te houden.

S P I d e r K o e r i e r

Backlog Item #31	Importance 30
Als invoerder kan ik een betaalopdracht invoeren	
Notes <div></div>	Estimate 3 dagen
How to demo <div>Verifieer dat bij een zakelijke klant een elektronische handtekening verplicht is</div>	

Figuur 1: Een user story index kaart

Product backlog

De user stories, hun prioriteit en de uitkomst van de schattingen plaats je in de “*product backlog*”, een lijst met alle werk eenheden. Naast de user stories staan hier ook de changes en de bugs. De klant bepaalt elke iteratie (=mini release) in welke volgorde wat moet worden opgeleverd. Hierbij wordt in agile projecten geen onderscheid gemaakt tussen een nieuwe user story, een change of een bug. Allemaal volgens het agile principe “keep it simple!”.

Wat maakt user stories zo “Agile”?

User stories bezitten de volgende eigenschappen die nodig zijn voor requirements in Agile projecten:

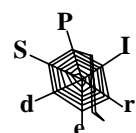
- Ze zijn *snel en lichtgewicht*; Ze kunnen snel verzameld en geproduceerd worden (vaak door de klant zelf!), en kunnen dus heel makkelijk inspelen op wijzigingen.
- Gecombineerd met de acceptatie tests biedt een user story een *duidelijke definitie voor wanneer iets af is*, en dus opgeleverd kan worden. Dit is erg belangrijk omdat de iteraties bij agile projecten erg kort zijn, namelijk 1 – 6 weken. Hierbinnen is dus geen ruimte voor scope wijzigingen. Wijzigingen kunnen in de daarop volgende iteratie worden opgepakt.
- Ze vertegenwoordigen op maat gemaakte *werk eenheden*; De user stories worden zodanig beschreven dat ze binnen een week gebouwd en getest kunnen worden. Indien achteraf blijkt dat een user story niet binnen één week past, of net niet binnen de iteratie (=mini release) kun je de user story opknippen in kleinere user stories. Met als voorwaarde dat deze kleinere user stories nog van aantoonbare waarde zijn voor de klant.

Figuur 2: voorbeeld user story met twee kleinere user stories³.

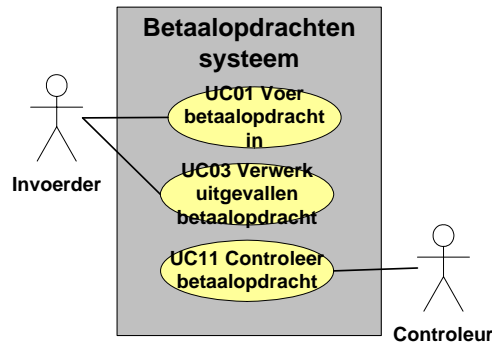
Wat is een use case ook al weer?

Een use case beschrijft een reeks van interacties tussen een systeem en een actor (=mens, systeem of apparaat). Met als voorwaarde dat dit leidt tot een van buiten het

S P I d e r K o e r i e r

systeem te observeren resultaat dat van waarde is voor de actor⁴. Het beschrijft de functionaliteiten van een systeem door te kijken naar hoe het systeem gebruikt wordt. Een (goede) use case beschrijft hoe een volledig gebruikersdoel volbracht wordt. Use cases kunnen getoond worden in UML diagrammen, maar zijn wel tekst gebaseerde specificaties.

Figuur 3: Use cases in een UML diagram

Zijn use cases ook “Agile”?

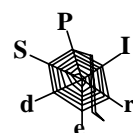
Use cases bezitten de volgende eigenschappen die nodig zijn in agile projecten:

- Ze kunnen *snel en lichtgewicht* zijn; Use cases beginnen altijd snel en lichtgewicht met een korte beschrijving, ook wel *use case brief* genoemd. Vervolgens kun je de outline van de use case beschrijven; een opsomming van alle mogelijke scenario's die de actor kan doorlopen. Indien nog meer details nodig zijn, kun je een volledige gedetailleerde use case specificatie inclusief al de *special requirements* beschrijven. In deze special requirements staan alle niet-functionele eisen die betrekking hebben op de use case.
- Gecombineerd met de acceptatie tests biedt een user story een *duidelijke definitie voor wanneer iets af is*, en dus opgeleverd kan worden. De use case structuur met al de verschillende scenario's maken het makkelijk om de verschillende acceptatie tests te vinden.

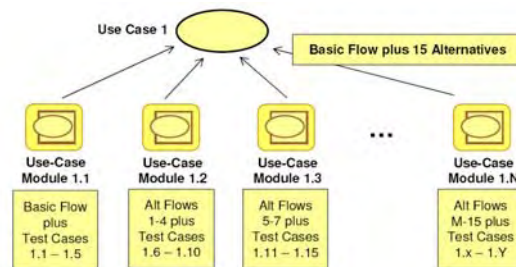
Een use case is niet een vertegenwoordiging van op maat te maken werk eenheid. Ze kunnen helaas niet zodanig worden beschreven dat ze binnen een week gebouwd en getest kunnen worden. Ze bevatten zelfs vaak te veel requirements om in één iteratie te kunnen bouwen en testen. Dit is ook één van de redenen waarom agile project teams niet zo happig zijn op het gebruik van use cases.

Hoe kun je use case meer agile maken?

Je kunt use cases beter toepasbaar maken in agile projecten door gebruik te maken van *use case modules*⁴. Dit zijn eigenlijk planbare werk eenheden die verwijzen naar delen van de use case en de op use case gebaseerde test cases.

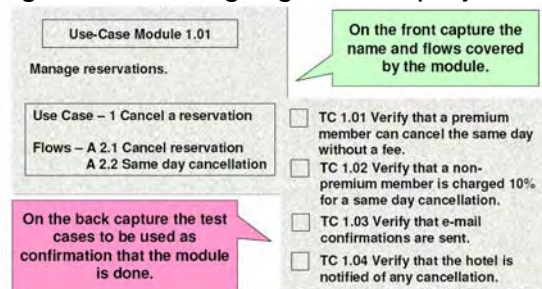

S P I d e r K o e r i e r

Figuur 4: Een use case module⁵.

Door gebruik te maken van deze use case modules, zijn use cases net zo geschikt voor agile projecten als user stories! Ook is het mogelijk om deze use case modules net als user stories op index kaarten te plaatsen, en ze fysiek te gebruiken voor prioritisering en bewaking van de voortgang van het project.

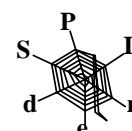

Figuur 5: Use case module index kaart⁵.

Wat zijn eigenlijk de verschillen tussen user stories en use cases?

Op het eerste gezicht lijken use cases en user stories heel erg op elkaar. Het gaat toch bij allebei om de requirements beschreven vanuit het oogpunt van de klant of gebruiker? Toch zijn er fundamentele verschillen. Deze verschillen zijn samengevat in tabel 1.

	User story	Use case
Doel	User stories worden hoofdzakelijk gebruikt als vertegenwoordiging van op maat gemaakte werk eenheden om iteraties beter te kunnen plannen. Ze vertegenwoordigen de requirements van de klant, ze documenteren het niet! ⁶	Use cases worden hoofdzakelijk gebruikt om de details van de requirements van de klant te documenteren. Ze dienen niet als een vertegenwoordiging van op maat te maken werk eenheden.
Context	User stories geven op zichzelf designers en ontwikkelaars geen context waarvandaan ze moeten werken; Wanneer doet de gebruiker dit, en binnen welke context valt deze handeling, wat probeert de gebruiker uiteindelijk te bereiken? Deze context moet mondeling worden toegelicht door de klant of er moeten extra documenten worden toegevoegd	Bij use cases is de context altijd duidelijk omdat het altijd een volledig gebruikersdoel beschrijft.

S P I d e r K o e r i e r

	die de context meegeven.	
Ongepland uitzoekwerk	Agile teams die gebruik maken van user stories komen vaak pas <i>tijdens</i> een iteratie achter, dat er extra tijd nodig is voor uitzoekwerk. Soms is er meer tijd nodig, om te balanceren tussen tegenstrijdige wensen van stakeholders. Of moet er langer op antwoord gewacht worden van bepaalde gebruikersgroepen.	Use cases bieden een denk-framework waarin alle mogelijke scenario's inclusief de uitzonderingen worden uitgedacht ⁷ . Dit wordt allemaal uitgedacht <i>voor het begin</i> van de volgende iteratie. Hierdoor kom je voor minder verrassingen te staan <i>tijdens</i> een iteratie.
Uitbreidbaar	Indien het project verlangt dat de requirements in meer detail gespecificeerd moeten worden (bv bij offshoring), heb je een probleem als je werkt met user stories. Hier zijn user stories niet voor bedoeld. Een mogelijke oplossing is extra documenten toevoegen die verwijzen naar de user stories.	Bij use cases is het makkelijk om meer details toe te voegen, indien een project dit verlangt. Hier is genoeg ruimte voor binnen de use case specificatie.

Conclusie

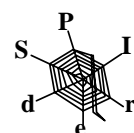
Ook al lijken use cases en user stories qua naam heel erg op elkaar, ze verschillen wel degelijk. Het belangrijkste verschil tussen use cases en user stories ligt met name in de manier waarop ze gebruikt worden. User stories worden hoofdzakelijk gebruikt als vertegenwoordiging van makkelijk inplanbare werk eenheden, terwijl use cases hoofdzakelijk gebruikt worden om de requirements van de klant te documenteren. Misschien is het wel als het vergelijken van appels met peren of zoals use case goeroe en agilist Alistair Cockburn het treffend in zijn blog beschrijft; “A user story is to a use case as a gazelle to a gazebo.”⁸

Figuur 6: Een afbeelding van een gazelle en een gazebo.

Persoonlijk ben ik erg gecharmeerd van het concept van user stories, maar mijn voorkeur gaat, vanwege de genoemde nadelen van user stories, nog steeds uit naar het gebruik van use cases.

Edward Crain
Logica
edward.crain@logica.com

S P I d e r K o e r i e r

¹http://www.mountangoatsoftware.com/article_view/27-advantages-of-user-stories-for-requirements

²<http://www.agilemodeling.com/artifacts/userStory.htm>

³<http://infoq.com/minibooks/scrumbxp-from-the-trenches/>

⁴Use case modeling – Ian Spence & Kurt Bittner

⁵Presentatie op RSDC 2008: RA04 Conversation in Context - Using Use Cases on Agile Projects

⁶User stories applied – Mike Cohn

⁷<http://alistair.cockburn.us/Why+I+still+use+use+cases>

⁸<http://alistair.cockburn.us/A+user+story+is+to+a+use+case+as+a+gazelle+is+to+a+gazebo>

Voorbeeld “scrum” case study met user stories: <http://www.infoq.com/articles/dutch-railway-scrum>

Werkgroep Requirements pakt de draad weer op

Op 22 mei verzorgde de werkgroep requirements een plenaire sessie. Zo'n 80 geïnteresseerden kregen presentaties voorgeschoteld over onderwerpen als “Methoden”, “Requirements Life Cycle Management”, “Traceability” en “De mens achter requirements”. Een mooi resultaat van een jaar hard werken! Nu het ‘zomerreces’ weer achter ons ligt pakt de werkgroep de zaken weer op. De primaire doelstelling van SPIder is een platform te bieden waarbinnen mensen kennis en ervaringen (op het gebied van SPI) met elkaar kunnen delen. De werkgroep requirements streeft dit ook na, maar dan uiteraard op het gebied van requirements!

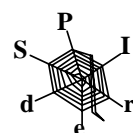
De subgroepen Methoden en LifeCycleMgt hebben aangegeven zonder meer met elkaar verder te willen gaan met het uitwisselen van ervaringen en ideeën. De werkgroep requirements of SPIder legt geen onderzoeksopdrachten op. Het initiatief om een onderwerp op te pakken ligt bij de leden van de werkgroep requirements. Als iemand zich meldt dat hij of zij graag een onderwerp wil oppakken dan zullen we helpen andere geïnteresseerden te vinden, een groepje bij elkaar te brengen en met name de kickoff helpen organiseren. Geredeneerd vanuit het vakgebied zijn er nog talloze onderwerpen waarover te praten en na te denken valt. Zoals uit deze lijst blijkt is er genoeg stof voor discussie:

- Traceability (als vervolg op de subgroep van het afgelopen jaar)
- Definitie van termen gerelateerd aan het vakgebied requirements
- Verschillen tussen de administratieve/financiële wereld en de maakindustrie
- Use cases en requirements
- Goal driven requirements engineering
- Requirements Management in offshoring projecten
- Requirements Management in een agile aanpak
- Elicitatie technieken

Momenteel vindt een inventarisatie plaats wie weer wil deelnemen aan de werkgroep en welke onderwerpen men dan zou willen oppakken. Uiteraard kunnen nog extra onderwerpen aan de lijst worden toegevoegd!

Op 20 januari 2009 staat weer een ‘grote’ bijeenkomst van de werkgroep gepland. Ongetwijfeld zullen daar weer de nodige ervaringen worden gedeeld!

Interesse om deel te nemen aan de werkgroep? Stuur een e-mail naar Arno van Herk, a.van.herk@synergio.nl of bel 06 - 53 69 77 49.

GoodBye Ben

Mijn kennismaking met Ben

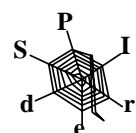
Toen ik me in maart 2005 in Eindhoven als kandidaat bestuurslid aanmeldde bij Wilko van Asseldonk, ontmoette ik Ben Linders voor het eerst. Zoals gebruikelijk in het SPIder bestuur worden kandidaten eerst 'aan de tand gevoeld' waarna unanieme besluitvorming vereist is voor het aannemen van de kandidaat. Wat me toen al direct opviel bij Ben was dat hij veel meer vragen aan mij stelde dan de overige aanwezige bestuursleden! Achteraf, toen mijn aantreden bij SPIder een feit was, vernam ik dat Ben de rol van Wilko als bestuursvoorzitter zou gaan overnemen. Ben was vlak voor mij aangetreden. Dat verklaarde een hoop! Ben bleek toen al actief bezig te zijn met 'zijn' team en had een vliegende start. Gelukkig kende Ben de meeste bestuursleden al uit zijn actieve activiteiten op het gebied van SPI en QA. Tja nu hebben we opnieuw een wisseling van de wacht. Jeroen Macke neemt vanaf 2009 het stokje van Ben Linders over. Ik realiseer me opeens dat ik inmiddels het oudste bestuurslid ben! Tijd voor een persoonlijke impressie over Ben.

Ben Linders, vakman en fijne collega

Ik ken Ben als een vakman in hard en nieren. Hij is voortdurend en energiek bezig met zijn werk bij SPIder en werkt daarnaast fulltime voor Ericsson. Verder heeft hij een batterij aan hobby's zoals duiken (Egypte maar ook in Nederland), mooie reizen uitstippelen en de wereld zien (met partner Mary-Joan) en niet te vergeten het organiseren van verschillende zaken wat voor Ben geen werk is maar eerder een natuurlijk moeten. Ben zit dus altijd erg vol, maar vindt toch altijd gelegenheid je te helpen als je weer eens een naam van een contactpersoon kwijt bent of een situatie onderhanden hebt die je af wil stemmen. Niets ten nadele van zijn voorgangers maar Ben is erg goed in het smeden van een goed team en resultaten te boeken! (Dat verklaart misschien zijn warme belangstelling voor PSP en ander mens gerichte aanpakken/modellen!) Wat wapenfeiten: Het aantal leden bij SPIder is de laatste jaren sterk gestegen, het aantal events (plenaire sessies, conferenties, bijeenkomsten) is aanzienlijk gestegen, het aantal sponsors is op peil (die ook nog eens tevreden zijn met wat SPIder bereikt!), het aantal contacten en samenwerking met zusterorganisaties zoals ASL/BiSL, Agile, Testnet, etc. etc. is vergroot, er liggen lijntje naar SEPG en het SEI in Amerika, en over de hele linie is de kwaliteit van onze 'SPI dienstverlening' alleen maar verbeterd. Hulde daarvoor!

Ben en mijn samenwerking in de Q Society

Omdat ik van meet af aan de Q Society in portefeuille heb gehad (voorzittersrol) en Ben in de Q Society de SPIder organisatie vertegenwoordigde en daarnaast ook mijn achtervang was, heb ik veel praktisch kwaliteitswerk met Ben gedaan. Die samenwerking heeft er onder meer toe geleid dat wij een groot aantal in kwaliteit geïnteresseerden konden betrekken bij SPIder. De Q Society is in 2005 opgericht onder auspiciën van SPIder. Onderstaande foto is van een van onze eerste conferenties. Ben staat nagenoeg in het midden (vierde van rechts). Zijn opvolger Jeroen is de tweede van rechts.

S P I d e r K o e r i e r

Twee voorzitters

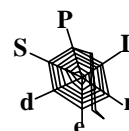
Meestal komt het SPIder bestuur bij elkaar in Gorinchem, bij Cantrijn, onze backoffice organisatie die ons ondersteunt bij het beheer van de website, ledenadministratie, financiën, organisatie van events, etc. etc. Op de foto zien we Ben en Jeroen aan de vergadertafel onder genot van (jawel!) pizza's!

Tot slot

Tot slot wil ik Ben heel hartelijk bedanken voor zijn inzet in de afgelopen jaren! Mede namens mijn collega bestuursleden wens ik Ben een goede en gezonde toekomst toe. En Ben, we hopen je nog vaak te zien bij SPIder; sterker nog dat eisen we!

Namens het bestuur,
Martin Muller

Berichten uit het veld

CMMI Roadmaps

De eerste SEI Technical Note, geschreven door uitsluitend Nederlandse auteurs is beschikbaar!

CMMI "roadmaps" - which are a goal-driven approach to selecting and deploying relevant process areas from the CMMI-DEV model - can provide guidance and focus for effective CMMI adoption. The Dutch Software Process Improvement (SPIDER) network convened a workshop in November 2006 to develop several CMMI roadmaps for the continuous representation, each with a specific set of improvement goals. These roadmaps combine the strengths of both the staged and the continuous representations.

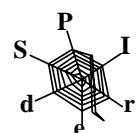
In 2009 zal een vervolg workshop georganiseerd worden rondom het thema CMMI Roadmaps, door de gelijknamige SPIDER werkgroep.

De technical note is te vinden op:

<http://www.sei.cmu.edu/publications/documents/08.reports/08tn010.html>

SEI SPIN Newsletter over SPIDER

SPIDER werkt als officieel Nederlands netwerk nauw samen met het Software Engineering Institute. In hun laatste newsletter vind je een artikel over SPIDER en informatie over diverse globale initiatieven op het gebied van SPI. Zie www.sei.cmu.edu/collaborating/spins/newsletter.html.

S P I d e r K o e r i e r

Advertentie

Training TestGoal Betere software met Resultaatgedreven Testen

Resultaat gedreven testen met TestGoal leidt tot betere software producten en is daarnaast de belangrijkste hefboom voor verbetering van het softwareontwikkelp proces.

De tweedaagse training leert u welke attitude, gerichtheid en expertise de basis vormen voor resultaatgedreven testen en hoe de resultaatgedreven testen daadwerkelijk leidt tot betere software.

Kijk op **www.testgoal.nl** voor het volledige programma en de cursusdagen. Boeken? Mail naar **training@testgoal.nl**.

Alle deelnemers ontvangen een exemplaar van het TestGoal boek

Ensuring Trust in Technology

Infotenties

SPIder groepen op LinkedIn en Plaxo

Op het internet kun je actief netwerken in de SPIder groep via zowel LinkedIn als Plaxo. De groepen zijn te vinden op de respectievelijke sites: <http://www.linkedin.com/groupsDirectory> en <http://www.plaxo.com/groups>.

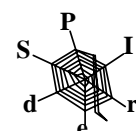
CMMI assessment tools

Op verschillende websites vinden we assessment tools:

- http://www.man-info-systems.com/index_files/FreeTools.htm
- <http://www.spipartners.nl/english/tools/index.html>
- <http://support.myquickscan.nl/Downloads.php>

Nieuw boek: Succes met de Requirements

Als SPI-ers hebben we vaak te maken met niet volledige, niet juiste of niet consistente requirements. Daarnaast zien we met lede ogen aan dat veel ICT-projecten mis gaan door slechte requirements. Organisaties die aan de slag willen met het verbeteren van requirements waren afhankelijk van dikke, Engelstalige boeken of boeken die niet vrij verkrijgbaar zijn en aan een organisatie verbonden zijn. Daar is verandering in gekomen! Sinds eind september 2008 is het eerste, vrij verkrijgbare boek over requirements uit; *Succes met de requirements!*

S P I d e r K o e r i e r

Succes met de requirements! Is geschreven voor zes auteurs uit de academische wereld en de praktijk, enkele van de auteurs hebben ook veel ervaring met procesverbetering en zijn lid van SPIder.

Jan Jaap Cannegieter
SYSQA

Kalender

De evenementenkalender bevat een overzicht van internationale conferenties op het gebied van SPI, metriecken en softwareproductkwaliteit. Daarnaast zijn de activiteiten van SPIder opgenomen.

Ook nationale evenementen op het gebied van softwareproduct- en procesverbetering kunnen in deze evenementenkalender worden opgenomen. Via de SPIder Koerier kan een organisator van SPI gerelateerde evenementen een selecte groep van geïnteresseerden bereiken. Voor commerciële evenementen zoals conferenties, workshops, lezingen en andersoortige bijeenkomsten vraagt de redactie een kleine bijdrage in de kosten.

2008

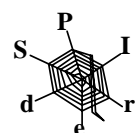
2 dec.	Plenaire bijeenkomst Lean Six Sigma
www.st-spider.nl	Ⓢ
9 dec.	Jaarcongres ASL BiSL
www.aslbisfoundation.org	
11 dec.	Q-Society Najaarsconferentie 'Kwaliteit, schakel tussen
recessie en progressie!?'
www.st-spider.nl	Ⓢ
16 dec.	Testnet: Thema-avond – Op locatie
www.testnet.org/Produktie/Evenementen/ThemaAvond.html	

2009

20 jan.	Werkgroep Requirements (http://www.st-spider.nl/WG/_Req/)	Ⓢ
15 feb.	Deadline artikelen voor de SPIder koerier	Ⓢ
24-27 mar.	13 th European Conference on Software Maintenance and
Reengineering, Kaiserslautern Germany, www.csmr.eu	
5 apr.	SPA 2009: Software Practice Advancement,
Bedfordshire, England
www.spaconference.org/spa2009/index.php	
9 apr.	NESMA Voorjaarscongress 2009	
15 mei	Deadline artikelen voor de SPIder koerier	Ⓢ
14-17 sep.	Joined WICSA en ECSA (software architecture)
http://www.wicsa.net/	
12 sep.	NESMA Najaarscongress 2009	
13 okt.	SPIder Conferentie 2009	Ⓢ

Ⓢ = SPIder event

✓ = korting voor SPIder donateurs

S P I d e r K o e r i e r

De SPIder Organisatie

SPIder is de Nederlandse netwerkorganisatie voor Software Process Improvement. SPIder organiseert jaarlijks een conferentie, minstens drie plenaire sessies met sprekers met variërende thema's. In aparte werkgroepen worden thema's bediscussieerd en verder uitgewerkt. De SPIder koerier is het medium dat minstens viermaal per jaar verschijnt. Hierin kunnen lezers hun mening uiteenzetten en interessante ervaringen delen met SPIder leden. SPIder is een stichting, non-profit organisatie, welke wordt bestuurd door vrijwilligers.

Lidmaatschap van SPIder is gratis, en alle activiteiten met uitzondering van de conferentie zijn gratis toegankelijk. Dit wordt mede mogelijk gemaakt door onze reguliere sponsors. Dus dank voor de bijdrage van Philips, Sogeti, KZA, Logica en DNV-Cibit!

Ook kent SPIder donateurs, zowel bedrijfsmatig als individueel. Donateurs hebben bij ons een streepje voor, en krijgen extra voordeel op de activiteiten van SPIder en van onze zusterverenigingen. Wil je SPIder ook steunen, meld je dan aan bij het SPIder secretariaat.

Het SPIder bestuur bestaat uit de volgende personen:

- Ben Linders, voorzitter
- Jeroen Macke, penningmeester
- Martin Muller
- Kasia Wiacek
- Wil Leeuwis
- Niek Pluijmert
- René Krikhaar

Informatie over SPIder is te vinden op de website: www.st-SPIder.nl.

Voor reacties en bijdragen op de **SPIder website** kunt u zich richten tot:

Redactie SPIder web, Niels Malotaux

E-mail: niels@malotaux.nl

Colofon

De inhoud van de SPIder koerier wordt verzorgd door het SPIder netwerk. Dat betekent dat de redactie met plezier artikelen ontvangt voor publicatie. Goede ideeën om op andere wijze zinvolle inhoud te geven aan de Koerier zijn welkom: een speciale reeks van artikelen rondom een bepaald thema, een discussie via de Koerier in de vorm van meningen en opinies of een column. Uw ideeën zijn welkom, we kunnen ze bespreken tijdens de conferentie, per e-mail of telefoon.

De SPIder Koerier wordt gemaakt onder auspiciën van SPIder door René Krikhaar en Cantrijn Secretariaten. Voor artikelen, mededelingen, reacties en vragen m.b.t. de **SPIder Koerier** kunt u zich wenden tot:

SPIder Koerier

E-mail: koerier@st-SPIder.nl

Volgende deadline van de SPIder Koerier is 15 februari 2009.

